

chòm râu không phải của tôi cũng được ! ... Không phải tôi soạn ra, tôi ngâm chơi ! Không phải tôi ngâm lên, tôi nghe chơi ! Không phải tôi nghe xong, tôi khoa chân nhảy chơi, gian tay múa chơi ! Không phải tôi khoa chân tay múa, tôi nghĩ cách làm cho nó còn mãi lâu dài ! Cũng đều được cả ! .. Nghiên, tôi chả biết là cái gì ? Đã cùng gọi nó là nghiên, ừ thì tôi cũng gọi nó là nghiên... Được ! Mực, tôi chả biết nó là cái gì ! Bút tôi chả biết nó là cái gì ! Giấy, tôi chả biết nó là cái gì ! Tay, tôi chả biết nó là cái gì ! Trí nghĩ, tôi chả biết nó là cái gì ! Đã cùng gọi nó là cái ấy, cái ấy ừ thì tôi cũng gọi nó là cái ấy, cái ấy... Cũng được ! có sao đâu ? Song sáng, kỹ sạch, chỗ đây chỗ nào ? Người rằng chỗ này thì tôi cũng ừ là chỗ này... Gió mát, trời trong. Lúc này lúc nào ? Người rằng hôm nay thì tôi cũng ừ là hôm nay... Luồn song, con ong thành-linh đến; lẩn ngườ-ong, con kiến thông-thả leo ... Tôi không thể biết được ong, kiến; ong, kiến cũng không biết tôi... Tôi hôm nay mà tạm còn đây, thì con ong, con kiến ấy cũng tạm còn đây... Tôi vụt chốc hóa ra người xưa, thì con ong ấy cũng thành ra con ong xưa, con kiến ấy cũng thành ra

con kiến xưa... Tối hôm nay gió mát, trời trong, song sáng, kỹ sạch, bút tốt, nghiên lành, lòng soạn tay viết, đội ơn ong, kiến đến chứng giám cho nhau, đó là cái duyên kỳ-ngộ không mấy đời gặp, một dịp vui sướng không dễ đã có. Đến như người sau đọc văn của tôi hôm nay, thì thật chưa chắc đã biết tôi hôm nay lúc viết đoạn văn này lại có con ong con kiến ấy ở đây... Thế nhưng người sau mà không thể biết được có con ong, con kiến ấy ở với tôi hôm nay, thì rút lại họ cũng không thể biết được tôi hôm nay là có chính cái tôi đây nữa ... Thế nhưng người sau, những kẻ đọc văn tôi thì tôi đã biết lắm : ấy cũng là hạng không làm thế nào được cái cảnh nước trôi, mây cuốn, gió thoảng, chớp nhoáng, bắt-đắc-dĩ đem văn tôi ra để tự tìm cách tiêu-khiển đó thôi ! Người sau đọc văn tôi, dù cho trong lòng không có gì là bắt-đắc-dĩ, cũng không dùng làm món tiêu-khiển, nhưng rút lại tôi cũng biết lắm : ấy chung-quy cũng là hạng không làm sao được cái trò nước trôi mây cuốn, gió thoảng chớp nhoáng đó thôi... Tôi tự hiểu sâu rằng : mình làm cũng là cách tiêu-khiển; không làm cũng là cách tiêu-khiển; không làm nhưng cứ làm cũng không sao, cũng lại là cách tiêu-khiển... Ấy vì thế mà phải